

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Γλωσσική Κατάκτηση

Ενότητα 8 : Προτάσεις Κενού Υποκειμένου

Χριστίνα Μανουηλίδου, Επίκουρη Καθηγήτρια
Τμήμα Φιλολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοποί ενότητας

- Προσεγγίσεις γλωσσικής ικανότητας
  - Υπόθεση pro-drop
  - Υπόθεση topic-drop
- Ιδιότητες κενών υποκειμένων
- Αξίωμα φραστικής αναπαράστασης
- Προσεγγίσεις γλωσσικής επιτέλεσης
  - Μήκος πρότασης και κενά υποκείμενα
  - Μετρική προσέγγιση παράλειψης υποκειμένου

Παράλειψη υποκειμένου

- Παιδιά ηλικίας 2 – 3 ετών παραλείπουν πολλές φορές το υποκείμενο σε γλώσσες στις οποίες η παρουσία του είναι υποχρεωτική (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Δανέζικα, Ολλανδικά)
- *Tickles me* (Adam, 3;6)
- *Mange du pain* (Grégoire, 2;1)

Δύο βασικές προσεγγίσεις

- 1) Η παράλειψη υποκειμένου αντανακλά μια όψη της γλωσσικής *ικανότητας* του παιδιού
- 2) Η παράλειψη οφείλεται σε περιορισμούς στη γλωσσική *επιτέλεση*

Παραμετρικές Προσεγγίσεις

- Τα παιδιά ξεκινούν να μαθαίνουν μια γλώσσα έχοντας κάποια δεδομένη (default) ρύθμιση της παραμέτρου του υποκειμένου. Εάν συμβεί αυτή η ρύθμιση να μην είναι συμβατή με τη γλώσσα του περιβάλλοντος, τότε θα την αλλάξουν στην πορεία
- Υπόθεση συμβατή με τον ισχυρισμό ότι τα παιδιά μαθαίνουν τη γλώσσα βασιζόμενα σε θετικά στοιχεία
- Αυτό το σκεπτικό κυριαρχούσε τη δεκαετία του 1980 και τώρα έχει λίγο ως πολύ εγκαταλειφθεί με βάση πειραματικά αποτελέσματα

Παράμετροι σχετικοί με την παράλειψη υποκειμένου

- Διαφορετικές τυπολογικά γλώσσες επιτρέπουν προτάσεις κενού υποκειμένου
- Υποθέτουμε ότι υπάρχουν δύο ειδών προτάσεις κενού υποκειμένου:
  - Αυτές που βρίσκουμε στα Ελληνικά, Ιταλικά κ.λπ.
  - Αυτές που βρίσκουμε στα Κινέζικα, Ιαπωνικά κ.λπ.

Προτάσεις κενού υποκειμένου στα Ελληνικά, Ιταλικά κ.λπ.

- Συνδέονται με πλούσια μορφολογία συμφωνίας
- Το κενό υποκείμενο είναι ένα φωνολογικά «σιωπηλό» υποκείμενο το οποίο ταυτίζεται με τα λειτουργικά χαρακτηριστικά (φ-features) της μορφολογίας του ρήματος
- Μια τέτοια γλώσσα θεωρούμε ότι έχει θετική ρύθμιση στην παράμετρο pro-drop

Προτάσεις κενού υποκειμένου: προαιρετικές

- *Vedo un aereo*
- *Βλέπω ένα αεροπλάνο.*

- *Io ho visto un aereo, lei una nave.*
- *Εγώ είδα ένα αεροπλάνο, αυτή ένα πλοίο.*

- Το αν ένα υποκείμενο παραμένει φωνολογικά σιωπηλό εξαρτάται από το τι προηγήθηκε και τι ακολουθεί (discourse)

Προτάσεις κενού υποκειμένου στα Κινέζικα, Ιαπωνικά κ.λπ. (1/3)

- Βάσει το discourse και τα Κινέζικα/Ιαπωνικά κ.λπ. επιτρέπουν προτάσεις κενού υποκειμένου, χωρίς να έχουν πλούσια μορφολογία

—	Kanjian	ta	le
(αυτός)	βλέπει	αυτόν	όψη

- Επίσης, σε αντίθεση με τα Ελληνικά/Ιταλικά κ.λπ., τα Κινέζικα/Ιαπωνικά επιτρέπουν και παράλειψη αντικειμένου

Ta	kanjian	—	le
Αυτός	βλέπει	(αυτόν)	όψη

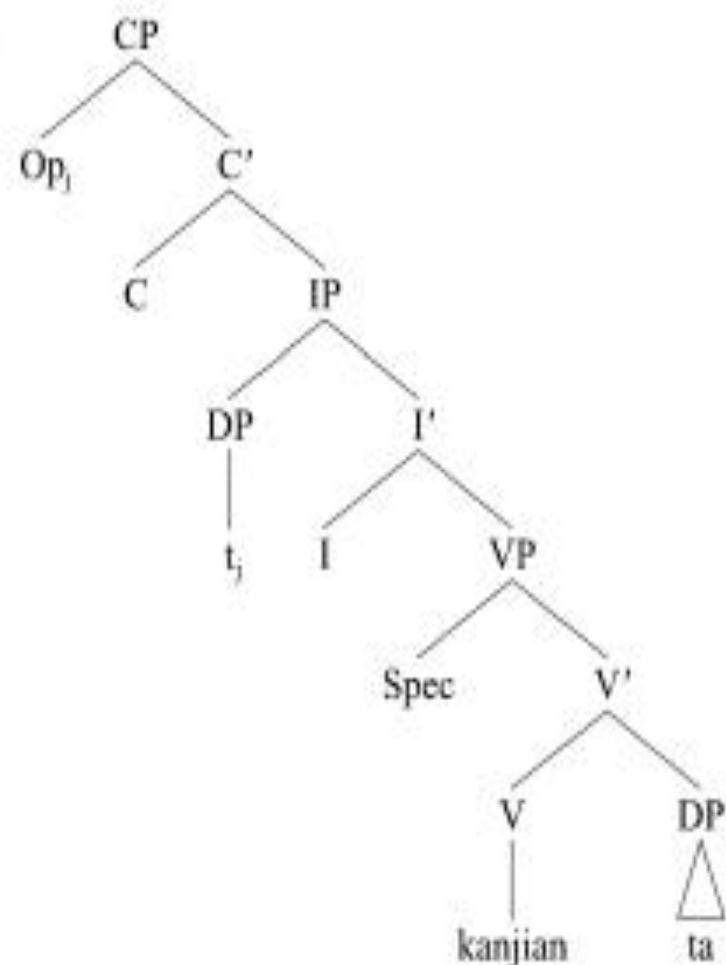
Προτάσεις κενού υποκειμένου στα Κινέζικα, Ιαπωνικά κ.λπ. (2/3)

- Έχει προταθεί ότι τα κενά υποκείμενα και αντικείμενα στα Κινέζικα/κ.λπ. δεν είναι αντωνυμικά στοιχεία αλλά μεταβλητές από μετακίνηση ενός λειτουργικού Στοιχείου που δημιουργούνται είτε στη θέση Υποκειμένου ή Αντικειμένου

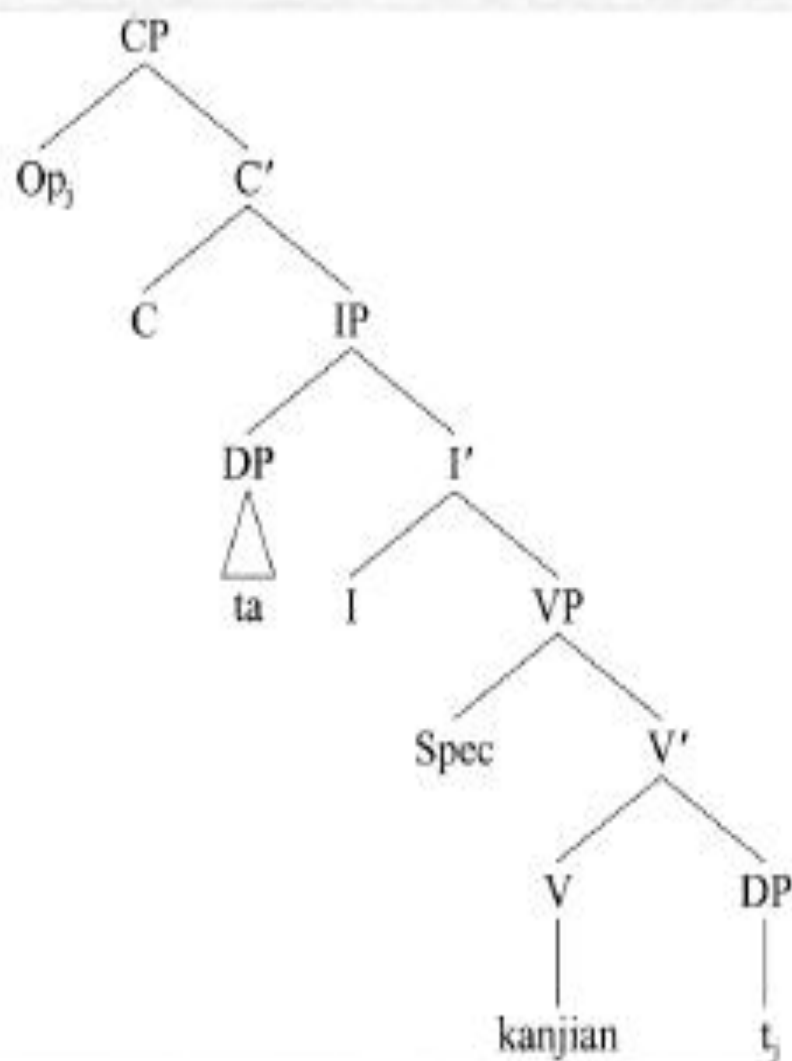
— Kanjian ta le
 (αυτός) βλέπει αυτόν όψη

Ta kanjian — le
 Αυτός βλέπει (αυτόν) όψη

a.

b.

Προτάσεις κενού υποκειμένου στα Κινέζικα, Ιαπωνικά κ.λπ. (3/3)

- Όταν οι μεταβλητές είναι μηδενικές (κενές), τότε πρέπει να προσδιοριστεί η ταυτότητά τους. Αυτός ο προσδιορισμός επιτυγχάνεται μέσω του discourse, από ένα προηγούμενο θέμα (topic). Άρα, η μεταβλητή είναι δεσμευμένη ως προς το λόγο (*discourse bound*).
- Τα Κινέζικα/κ.λπ επιτρέπουν κενά υποκείμενα και αντικείμενα μόνο όταν υπάρχει μια **κενή discourse bound μεταβλητή > topic drop parameter**.

Η κατανομή προτάσεων κενού υποκειμένου στις διάφορες γλώσσες εξαρτάται...

- 1) από την παράμετρο pro-drop
- 2) από την παράμετρο topic-drop

Pro-drop: Υπάρχει ταύτιση των κενών υποκειμένων με τα λειτουργικά χαρακτηριστικά στη μορφολογία του ρήματος;

Topic-drop: Είναι κάποιο discourse-δεσμευμένο στοιχείο διαθέσιμο με το οποίο να μπορέσει να ταυτιστεί η μεταβλητή ενός κενού υποκειμένου ή αντικειμένου;

Υπόθεση pro-drop

- Hyams (1986): κάθε παράμετρος στην ΚΓ έχει μια αμαρκάριστη αξία. Για την παράμετρο pro-drop αυτή η αξία είναι Θετική. Γι'αυτό το λόγο τα παιδιά συνήθως παραλείπουν τα υποκείμενα
- Αν είναι έτσι, τότε τα παιδιά που μαθαίνουν Αγγλικά ανακαλύπτουν στην ηλικία των 3 ετών ότι η αξία για την παράμετρο pro-drop στη γλώσσα τους δεν είναι Θετική. Αλλάζουν την παράμετρο σε αρνητική και σταματούν να παραλείπουν υποκείμενα

Υπόθεση topic-drop

- Hyams (1986): Πώς ανακτάται το περιεχόμενο των πρώιμων κενών υποκειμένων;
- Στις pro-drop γλώσσες αυτό γίνεται με την ταυτοποίηση με τα λειτουργικά χαρακτηριστικά στη μορφολογία του ρήματος
- Αυτό όμως δεν συμβαίνει στα Αγγλικά
- Γι'αυτό το λόγο η Hyams (1992) προτείνει ότι τα πρώιμα κενά υποκείμενα μοιάζουν περισσότερο με τα αυτά που βρίσκει κανείς στα Κινέζικα/κ.λπ καθώς είναι ανεξάρτητα τα λειτουργικά χαρακτηριστικά του ρήματος > **τα πρώιμα κενά υποκείμενα προέρχονται από μια θετική ρύθμιση της παραμέτρου topic-drop**

Αξιολόγηση της Υπόθεσης Topic-drop

Ta	kanjian	—	le
Αυτός	βλέπει	(αυτόν)	όψη

- Παράλειψη αντικειμένου ΔΕΝ συμβαίνει στα Αγγλικά
- Εάν η παράλειψη υποκειμένου ήταν αποτέλεσμα μιας θετικής ρύθμισης της παραμέτρου Topic-drop, τότε θα έπρεπε να είχαμε και στα Αγγλικά παράλειψη αντικειμένου

Παράλειψη Υ και Α στα Αγγλικά και Κινέζικα (1/2)

	Ηλικία	ΜΜΕ	% παράλειψης Υ	% παράλειψης Α
Αγγλικά	2;5-4;5	2.69-4.80	33.11%	3.75%
Κινέζικα	2;0-4;4	2.41-5.98	46.54%	22.53%

Πηγή: Wang et al, 1992

Παιδιά που μαθαίνουν Αγγλικά παραλείπουν το 48% των Υ και μόλις το 9% των Α. (Hyams & Wexler, 1993).

Παράλειψη Υ και Α στα Αγγλικά και Κινέζικα (2/2)

- Τα δεδομένα δείχνουν ότι η παράλειψη αντικειμένου δεν συμβαίνει στα Αγγλικά, αλλά είναι συχνή στα Κινέζικα και σε άλλες γλώσσες με παρόμοιες discourse ιδιότητες (Ιαπωνικά).
- **Ρόλος της γλώσσας-στόχου:** τα παιδιά που μαθαίνουν Κινέζικα έχουν ορθά θέσει την παράμετρο topic-drop και γνωρίζουν ότι η γλώσσα τους έχει μια μεταβλητή η οποία είναι discourse-δεσμευμένη. Τα παιδιά που μαθαίνουν Αγγλικά γνωρίζουν ότι η δική τους γλώσσα δεν έχει μια τέτοια discourse-δεσμευμένη μεταβλητή και δεν παραλείπουν αντικείμενα.
- Άρα το γεγονός ότι παραλείπουν υποκείμενα δεν μπορεί να αποδοθεί σε λάθος ρύθμιση της παραμέτρου topic-drop.

Αξιολόγηση της Υπόθεσης Pro-drop (1/2)

- Στη δεκαετία του 1990, παρατηρήθηκε ότι υπήρχαν δομικές διαφορές και διαφορές κατανομής ανάμεσα στις προτάσεις κενού υποκειμένου των παιδιών και των ενηλίκων (Valian, 1990). Βρέθηκε ότι τα κενά υποκείμενα ήταν εξαιρετικά **σπάνια** στις παρακάτω περιπτώσεις:
  - 1) ερωτήσεις με ερωτηματικές λέξεις
  - 2) δευτερεύουσες προτάσεις
  - 3) κύριες προτάσεις με κάποια ΧΦ στην αρχή

Αξιολόγηση της Υπόθεσης Pro-drop (2/2)

- Κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει με τη γλώσσα των ενηλίκων:

1) *Cosa hai detto?*

ΤΙ   έχεις πει

2) *Gianni ha detto che verrà.*

Γιάννης έχει πει ότι θα έρθει

3) *Ieri ho parlato a Carlo*

Χθες έχω μιλήσει στον Κάρλο.

Γλώσσες pro-drop (1/3)

Διαφορές μεταξύ παιδιών που μαθαίνουν pro-drop και μη pro-drop γλωσσών

- **Guasti (1996, 2000):** κενά υποκείμενα στο λόγο 5 Ιταλόφωνων παιδιών (1;7 – 2;1) σε ποσοστό 56% κατά την παραγωγή ερωτηματικών λέξεων

Γλώσσες pro-drop (2/3)

Οι προτάσεις κενού υποκειμένου του παιδικού λόγου της Ιταλικής/κ.λπ είναι διαφορετικές από αυτά άλλων γλωσσών

- Σε μη pro-drop γλώσσες (Αγγλικά), κενά υποκείμενα **δεν** βρίσκονται σε ερωτηματικές προτάσεις που αρχίζουν με ερωτηματικές λέξεις
- Σε pro-drop γλώσσες (Ιταλικά), τα παιδιά παραλείπουν τα υποκείμενα με τον ίδιο τρόπο όπως και οι ενήλικες, π.χ. σε ερωτηματικές προτάσεις
- Τα παιδιά που μαθαίνουν Ιταλικά πρέπει να έχουν θέσει σωστά την παράμετρο του κενού υποκειμένου

Γλώσσες pro-drop (3/3)

- Αν όντως έχουν θέσει σωστά την παράμετρο, τότε τα παιδιά κατέχουν τη συμφωνία (agreement), για να είναι σε θέση να ταυτίζουν τα κενά υποκείμενα με τα λειτουργικά χαρακτηριστικά.
- Τα παιδιά πραγματικά κατέχουν τη συμφωνία (*εμείς παίσιουμε μπάλα*)
- Τα παιδιά που μαθαίνουν Ιταλικά αναγνωρίζουν τα κενά υποκείμενα με τον ίδιο μηχανισμό που υιοθετούν και οι ενήλικες της ίδιας γλώσσας.
- Οι ιδιότητες κατανομής των πρώιμων κενών υποκειμένων της Αγγλικής υποστηρίζουν την εικασία ότι αυτά δεν είναι κενά υποκείμενα ούτε του Ιταλικού ούτε του Κινέζικου τύπου.

Περίληψη

- Η επίδραση της γλώσσας στόχου είναι προφανής στο λόγο των παιδιών
- Κενά υποκείμενα στα Ιταλικά και Κινέζικα έχουν τις ίδιες δομικές ιδιότητες όπως και στη γλώσσα των ενηλίκων
- Κενά υποκείμενα στα Αγγλικά/κ.λπ δεν έχουν παρόμοιες ιδιότητες ούτε με τα Κινέζικα ούτε με τα Ιταλικά

Συμπεράσματα

- Τα παιδιά που μαθαίνουν Ιταλικά/κ.λπ έχουν θέσει σωστά την αξία της παραμέτρου pro-drop (Θετική)
- Τα παιδιά που μαθαίνουν Κινέζικα/κ.λπ έχουν θέσει σωστά την αξία της παραμέτρου topic-drop (Θετική)
- Τα παιδιά που μαθαίνουν Αγγλικά έχουν θέσει σωστά τις παραμέτρους pro-drop και topic-drop (αρνητικά)

Ιδιότητες Κενών Υποκειμένων (1/3)

- Τα πρώιμα κενά υποκείμενα βρίσκονται σε αρχική θέση στην πρόταση

	Κενό Υποκείμενο	Λεξικό Υποκείμενο
Καταφατικές	1012	3238
Ερωτηματικές	10	464

- Στοιχεία από την εκμάθηση Ολλανδικής από 2 παιδιά (2;3 – 2;11 και 2;4 – 3;1) (Haegeman, 1996)

	Κενό Υποκείμενο	Λεξικό Υποκείμενο
Καταφατικές	488	1125
Ερωτηματικές	2	311

- Στοιχεία από την εκμάθηση Γαλλικής από 1 παιδί (2;1 – 2;7 Crisma, 1992)

Ιδιότητες Κενών Υποκειμένων (2/3)

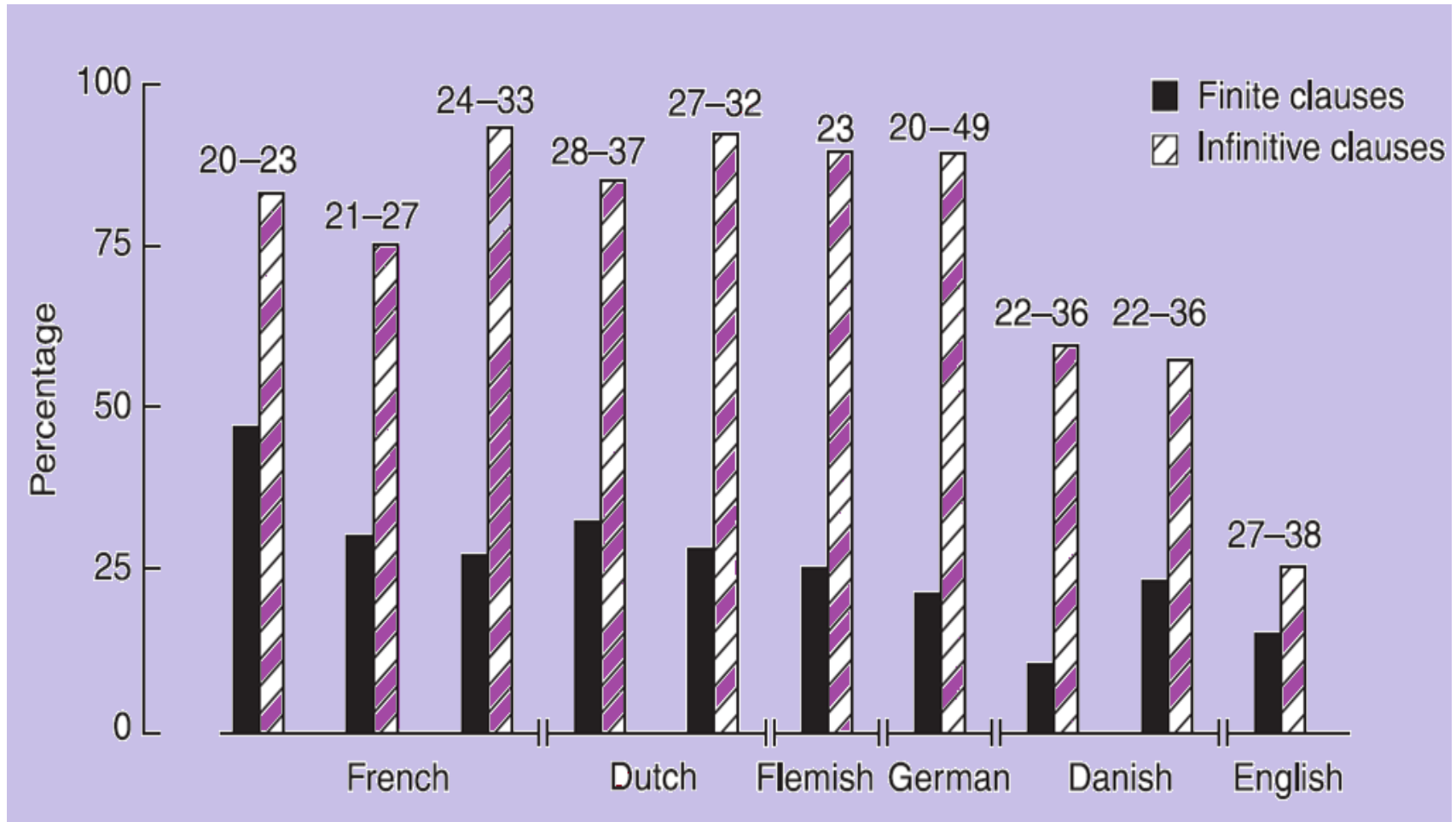
- Τα κενά υποκείμενα εμφανίζονται είτε με κλιτά ρήματα είτε με απαρέμφατα και αναλογικά σε περισσότερες περιπτώσεις με απαρέμφατα παρά με κλιτά ρήματα

Est trop gros

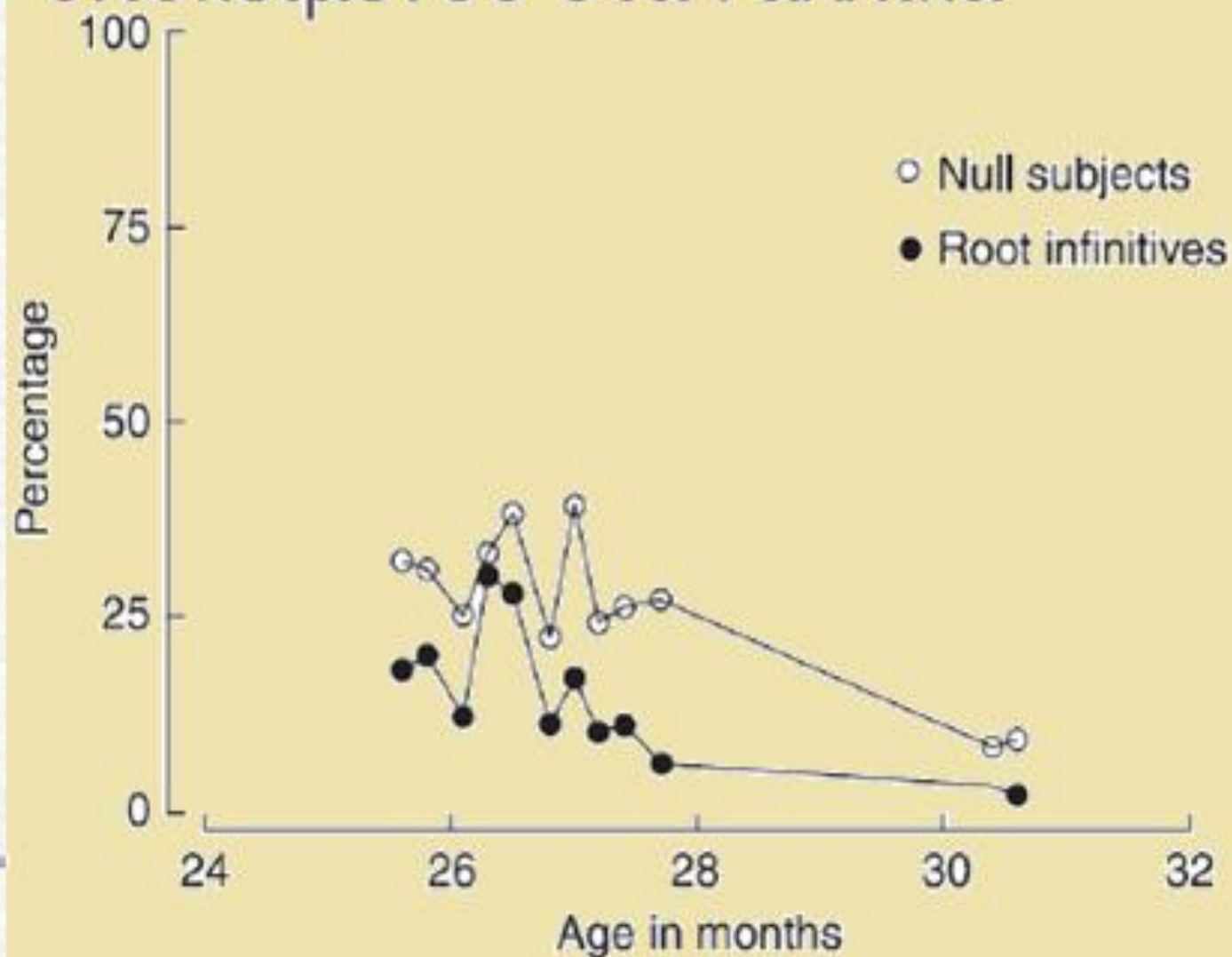
Tourner dans l'autre (Philippe, 2;2)

- Συνεμφάνιση με απαρεμφατικούς τύπους (Root Infinitives - RI)
- Υψηλός συσχετισμός μεταξύ Κενών Υποκειμένων σε προτάσεις με κλιτά ρήματα και εμφάνισης RI στο λόγο των παιδιών

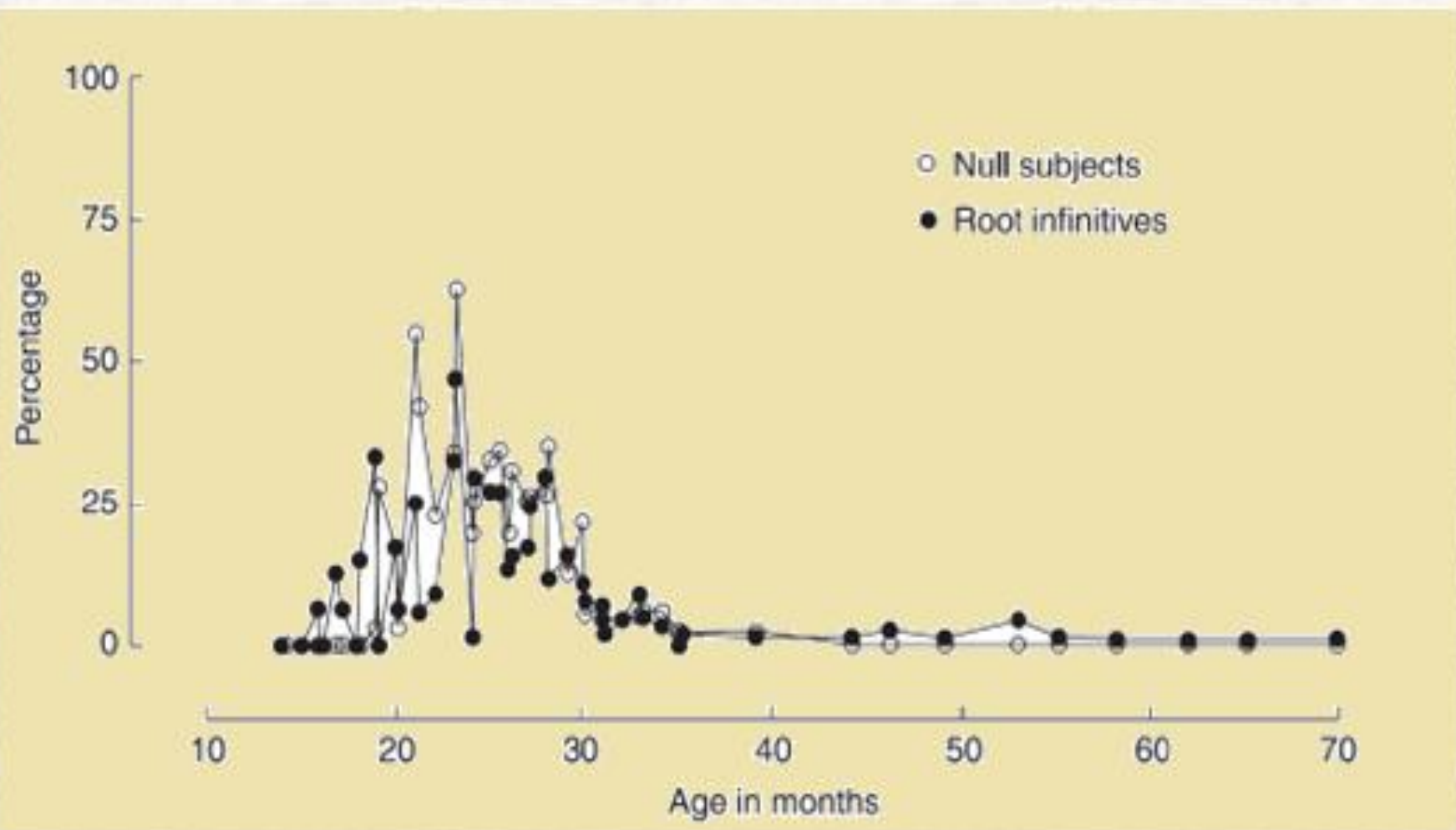
Ποσοστά Παράλειψης Υποκειμένων

Συσχετισμός RI και προτάσεων κενού υποκειμένου στα Γαλλικά

Συσχετισμός RI και προτάσεων κενού υποκειμένου στα Δανέζικα

Ιδιότητες Κενών Υποκειμένων (3/3)

- Παράλληλη εμφάνιση προτάσεων κενού υποκειμένου και RI
- Απουσία περιόδου κατά την οποία να έχουμε RI χωρίς προτάσεις κενού υποκειμένου και το αντίστροφο
- ....η σύνταξη των RI απαιτεί προτάσεις κενού υποκειμένου;

Η εμφάνιση των κενών υποκειμένων και των RI σχετίζεται

- Rizzi (1993/1994): το φαινόμενο των κενών υποκειμένων και των απαραιτημάτων προέρχεται από τον ίδιο μηχανισμό > την πιθανότητα περικοπής φραστικών δομών στα πρώιμα γραμματικά συστήματα
- **Υπόθεση Περικοπής (Truncation Hypothesis):** κάποιες προβολές λειτουργικών κατηγοριών περικόπτονται στη γραμματική των παιδιών

Αξίωμα Φραστικής αναπαράστασης

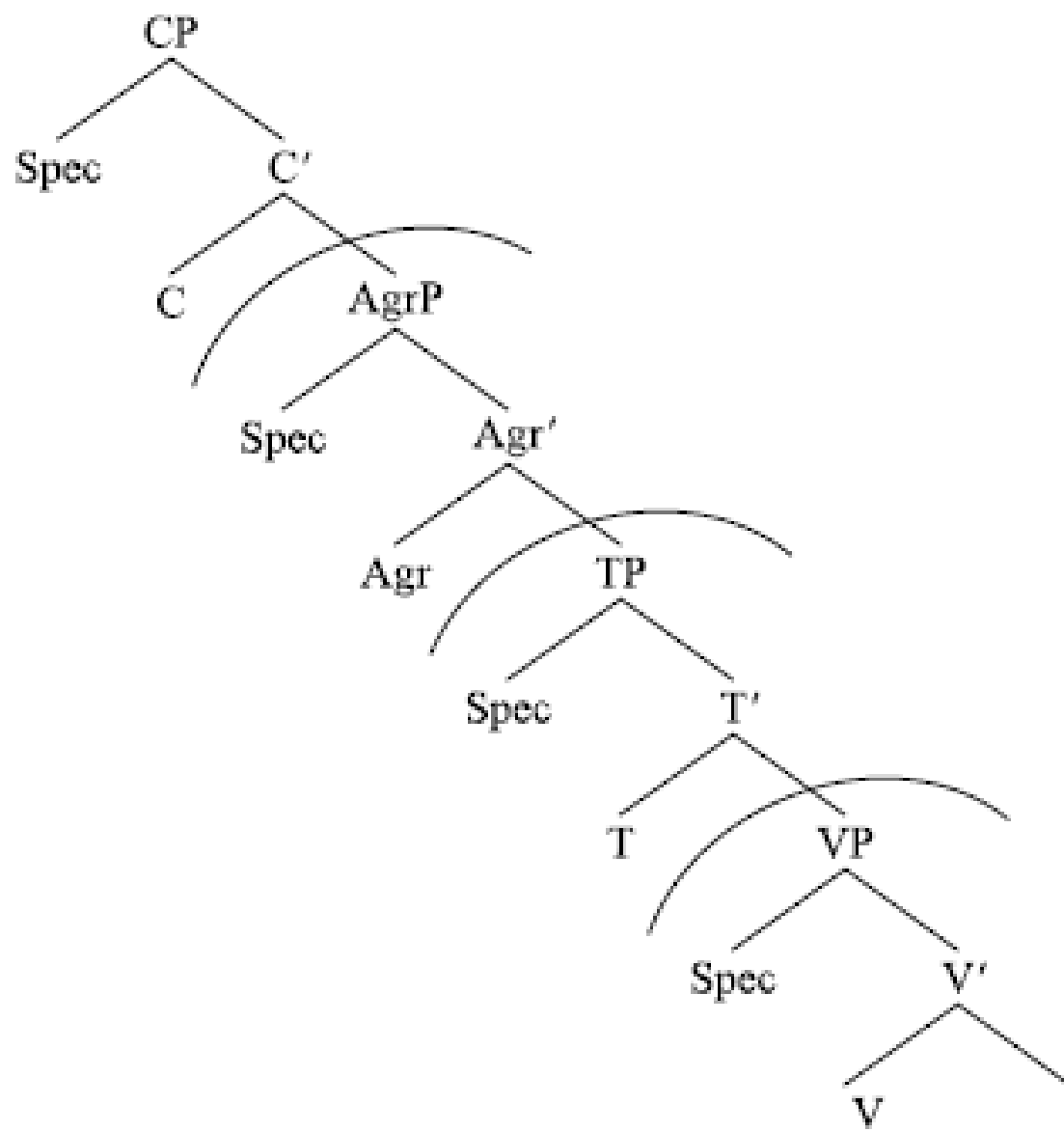
(γραμματική ενηλίκων)

- Η φράση Συμπληρωματικού Δείκτη (CP) είναι η *ρίζα/βάση όλων των φράσεων (κλιτών και απαρεμφατικών)*
- Δηλ., όλες οι φράσεις ξεκινούν από το CP, την υψηλότερη προβολή η οποία περιλαμβάνει όλες τις άλλες φραστικές προβολές

Φραστική Δομή Παιδικής Γλώσσας

- Οι φράσεις «κόβονται» σε χαμηλότερα του CP επίπεδα με αποτέλεσμα κάποιες λειτουργικές κατηγορίες να παραλείπονται και να παράγονται κάποιες άλλες δομές, π.χ. ΡΦ, Φράση κλίσης
- Άρα στη γλώσσα των παιδιών η κύρια πρόταση μπορεί να προέρχεται από ΡΦ ή φράση κλίσης

(65)

Υποθέσεις Γλωσσικής Επιτέλεσης

(1/2)

- Τα κενά υποκείμενα είναι αποτέλεσμα περιορισμών στην επιτέλεση των παιδιών
- Σχετίζονται με την επεξεργασία προτάσεων από τα παιδιά η οποία έχει εξω-γλωσσική χροιά και όχι με τη γραμματική τους
- Ο επεξεργαστής των παιδιών περιορίζεται από τις γενικότερες μη αναπτυγμένες νοητικές τους ικανότητες όπως η μνήμη εργασίας

Υποθέσεις Γλωσσικής Επιτέλεσης

(2/2)

- Τα παιδιά παράγουν προτάσεις κενών υποκειμένων καθώς προσπαθούν να μειώσουν το κόστος επεξεργασίας της πρότασης.

Δύο προτάσεις:

- 1) Τα κενά υποκείμενα είναι η απάντηση του συστήματος στο φόβο της υπερφόρτωσης
- 2) Τα κενά υποκείμενα είναι το αποτέλεσμα δυσκολίας στην παραγωγή ορισμένων φωνολογικών δομών.

Μήκος Πρότασης και Κενά Υποκείμενα

- Bloom (1990): τα κενά υποκείμενα εμφανίζονται μετά από περιορισμούς στην επεξεργασία του μήκους των προτάσεων
- Μεγαλύτερο μήκος η προτιθέμενη πρόταση, μεγαλύτερο φορτίο επεξεργασίας στην αρχή της πρότασης και συνεπώς στοιχεία τα οποία βρίσκονται στην αρχή παραλείπονται
- Αυτό εξηγεί για ποιο λόγο παραλείπονται τα υποκείμενα και όχι τα αντικείμενα και γιατί δεν παραλείπονται όταν υπάρχουν ερωτηματικές λέξεις

Κριτική

- Τα υποκείμενα παραλείπονται συχνότερα με απαρηματικές προτάσεις, παρόλο που οι προτάσεις με κλιτούς τύπους είναι πιο περίπλοκες μορφολογικά

Μετρική προσέγγιση παράλειψης υποκειμένου (1/2)

- Η δυσκολία βρίσκεται στο σύστημα παραγωγής
- Προτάσεις κενού υποκειμένου προκύπτουν από μια προτίμηση για το τροχαϊκό μέτρο. (μακρά συλλαβή – βραχεία συλλαβή)
- Το τροχαϊκό είναι το πιο συνηθισμένο μέτρο στα Αγγλικά και σε άλλες γλώσσες
- Τα παιδιά ακολουθούν το σχήμα μακρά – βραχεία συλλαβή και προσαρμόζουν σε αυτό τα γλωσσικά δεδομένα που θέλουν να παράγουν

Μετρική προσέγγιση παράλειψης ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ (2/2)

- Τροχαϊκό Σχήμα
Μακρά - Βραχεία
- Gi-   raffe
βραχεία   μακρά
- Ze-   bra
μακρά   βραχεία
- She   kissed him
βραχεία   μακρά   βραχεία
- Η υπόθεση δικαιολογεί την παράλειψη αντωνυμιών σε θέση Υ γιατί είναι συνήθως βραχείες συλλαβές.
- Δεν δικαιολογεί το συσχετισμό με απαρεμφατικούς τύπους.
- Διαγλωσσικές ποικιλίες;

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Χριστίνα
Μανουηλίδου.«Γλωσσική κατάκτηση. Προτάσεις Κενού
Υποκειμένου». Έκδοση: 1.0. Πάτρα,
2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<https://eclass.upatras.gr/courses/LIT1856/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:
Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Διαφάνεια 14,15: Hyams, N. M. (1986). *The acquisition of parameterized grammars*. UMI.

Hyams, N. (1992). A Reanalysis of Null Subjects in Child Language. *Theoretical issues in language acquisition: Continuity and change in development*, 249.

Διαφάνεια 17: Hyams, N., & Wexler, K. (1993). On the grammatical basis of null subjects in child language. *Linguistic Inquiry*, 421-459.

Διαφάνεια 19: Valian, V. (1990). Null subjects: A problem for parameter-setting models of language acquisition. *Cognition*, 35(2), 105-122.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Διαφάνεια 21: Guasti, M. T. (2000). An excursion into interrogatives in early English and Italian.

Διαφάνεια 26: Haegeman, L. (1996). Verb second, the split CP and null subjects in early Dutch finite clauses. *GenGenP (Geneva Generative Papers)*, 4, 133-175.

Crisma, P. (1992). On the acquisition of wh-questions in French. *Geneva Generative Papers, 1992*, 115-122.

Διαφάνεια 19: Rizzi, L. (1993). Some notes on linguistic theory and language development: The case of root infinitives. *Language acquisition*, 3(4), 371-393.

Διαφάνεια 39: Bloom, P. (1993). Grammatical continuity in language development: The case of subjectless sentences. *Linguistic Inquiry*, 721-734.